

"İnsanın bir ferdi, sair hayvânâtın bir nev'i hükmündedir. Elbette, kat'î bir hads ile hükmedilir ki, haşir ve neşir-i ekberde, beşerin herbir ferdi aynıyla, cismiyle, ismiyle, resmiyle iade edilecektir." İzah eder misiniz?

Allah sonsuz kudretini ve nihayetsiz hikmetini göstermek için, az bir şeyin eli ile çok şeyler yaratır, bir sayfaya bir kitap kadar mana yerleştirir. Tek bir şeye yüzlerce vazife gördürür.

Cenab-ı Hak dilimizi bütün tatları alacak şekilde terbiye etmiş; sonsuz hikmeti ile her bir tadı alacak ayrı bir dil yerine, bütün tadları almak üzere bir tek dil yaratmıştır.

Allah, insana sayısız hissiyat ve cihazlar vermiş ve duygularına sınır koymamış ta ki, çok makam ve mertebelerde çok vazifeler görebilsin, kâinatın halifesi ve neticesi olduğunu gösterebilir.

İnsan sahip olduğu maddî ve manevî cihazlar, latifeler ve duygular sayesinde, Allah'ın bütün isim ve sıfatlarının tecellilerini tartıp ölçebilir. Kâinatın umumunda yazılı olan ilâhî hakikatler, aynı şekilde insanın mahiyetinde de yazılmıştır.

Bu yüzden, *"insanın bir ferdi sair hayvanatın bir nev'i hükmündedir."*

Mesela bir arı taifesi Allah'ın bütün isim ve sıfatlarına tam bir aynine olamaz. Olsa olsa birkaç isme güzel bir ayna ve takvim olur. İnsan, Allah'ın bütün isim ve sıfatlarına tam bir ayna olması, ahsen-i takvim suretinde yaratılması cihetiyle bütün canlılardan daha üstündür.

"İ'lem eyyühe'l-azîz! İnsanın bir ferdi, ihâta-i fikriyesiyle, aklıyla, kalbinin vüs'atiyle bir nevi külliyet kesbeder. Ve kezâ, insanın bir ferdi, hilâfet hususunda âlemin eczasıyla şuurca alâkadar olduğundan, nebatî olsun hayvanî olsun pek çok nev'ilerde tasarruf sahibi bulunduğundan, nevi' gibidir. Ve bu itibarla insanın bir ferdi nevi'ler sırasına geçer. Binaenaleyh gerek hayvanatın, gerek semeratın nevi'lerinde vukua gelen mükerrer kıyametler, hevâm ve haşeratta vücuda gelen senevî haşir ve neşirler, insanın da her bir ferdinde câridir.

Hülâsa: Kur'ân'ın âyetleriyle ebnâ-yı beşer için büyük kıyametin geleceğine kat'î delaletler olduğu gibi, kitab-ı âlemin âyât-ı tekviniyesiyle de kıyamet-i kübraya pek kat'î delaletler ve işaretler

vardır.” (Mesnevi-i Nuriye)

Bu paragrafta önce insanın diğer canlı nevilerinden üstünlüğü, onun fikrinin ihatası ve kalbinin vüsatıyla nazara veriliyor ve bu üstünlüğün onu arza halife yaptığı ve diğer neviler üzerinde tasarrufa yetkili kıldığı ifade ediliyor.

Daha sonra, birçok canlı türünün, özellikle böcekler taifesinin, ayrıca meyvelerin, çiçeklerin, yaprakların güz mevsiminde ölmelerinden sonra bahar mevsiminde yeniden yaratıldıklarına dikkat çekiliyor. Madem, Cenab-ı Hak bu canlı türlerini yok etmiyor, yeni fertlerini yaratmakla varlıklarını bir yönüyle devam ettiriyor. Elbette, her bir ferdi bir nevi hükmünde olan insan nevini de ölümle hiçliğe atmayacak, onları da ahirette yeniden diriltecektir.

Son paragrafta kıyametin kopacağı Kur'ân'da haber verilmekle birlikte kâinattaki birçok tekvinî âyetle de bunun sabit olduğu beyan ediliyor. Bu tekvinî âyetler; insanların, bitkilerin ve hayvanların ölümleridir. Zira Nur Külliyyatı'nda kâinat bir ağaca benzetilmiş, bitkilerin yaprak, hayvanların çiçek, insanların ise meyve hükmünde oldukları beyan edilmiştir. Bir ağacın yapraklarının dökülmesi, çiçeklerinin solması ve meyvelerinin ağaçtan kopmaları bir gün o ağacın da öleceğinin en açık delilleridir.

İnsanın hücrelerinin değişmesi de yaprak dökümüne benzer ve bedeninin de bir gün öleceğini haber verirler. Aynı şekilde, kâinat ağacının meyveleri olan insanların ölümleri de kıyametin kopacağı açık bir delildir.